

Laikrodis ir juodulys

Ledinės srovės pagautas upe plaukė į šonus mėtomas plaustas. Nusvirę irklai tarytumei dvi rankos bejėgiškai taškėsi, keldamos pasipriešinimo menkutę bangą. Plaustas nardė tėkmės paviršiumi čia aukštytyn, čia žemyn.

Žuvėdros lydėjo ir klykė nesavais balsais. Gal gedėjo, gal prikelti, pabudinti stengėsi iš visų jėgų. Plausto greitis didėjo, jis jau vikriai šokinėjo upės slenksčiais, lenktyniavo akmenų mūšoje, lengvai lyg tuščias būtų.

Bet kur tau!

Plausto dugne gulintis tamsus juodulys krustelėjo kartą, antrą, tada nusipurtė ir garsiai sugageno paukščio balsu.

Gyvenęs tūkstantmetį uždraustoje zonoje, jis ėmė judėti, purtytis ir augti. Pasimatė galva, dairėsi aplink, visai nebeslėpdamas savo prigimties. Skeryčiojosi ne žvėris, ne žuvis, atitraukti akis nuo jo buvo sunku.

Staiga iš liūliančios masės išlindo ilga ranka. Pirštai, suspaudę iki baltumo, laikė švytuoklę. Dantytų rodyklių pakraščiai virpėjo ką tik nuplėsti nuo laikrodžio ciferblato. Kurios vis dar troško ritmiškai slinkti ir tiksliai kas dvi valandos sugauti varpais.

Plaustas be vairininko lengvai pričiuožė smėlėtą pakrantę. Akmenys šlapiais šonais stumdėsi po rąstiniu rėmu. Geldelės nenoriai skyrėsi su pamėgta įduba. Lyg tuščiavidurės šovinių tūtelės, jos čaižiai šaudė, pažerdamos smulkų šukių ažūrą. Dar žingsnis ir įsmigtų aštria briauna į padą.

Skysta smėlio masė slinko atgal į plausto išmuštą duobę, dumbliai maudėsi drumzliname vandenyje.

Pasirinkimo nebuvo.

Niauria debesų pluta traukėsi dangus, kuris nežadėjo šviesesnių permainų. Peraugusiais smidrais pasišiaušusi kopa, dar nepabudusi iš vasaros sapno, teberideno akmenukus į poilsiautojų perkaitusių kūnų draugiją.

Žuvėdros skrido pažeme, žvalgydamos kopų keteras. Meistriškai užmaskuota sekimo įranga kybojo prie stipriausiojo paukščio krūtinės. Žuvėdros įdėmiai dairėsi Kasparo pažįstamo veido, lyg kokio paskirto lemtingo pasimatymo.

Per plokščios uolos taką slidinėdamas skubėjo Kasparas.

Visai ne laiku pasirodė šis archajinis radinys – plaustas.

O norėjosi ramiai pagyventi ir še tau, vaikine, gavai atlygį už nepamatuotus norus! Ramybė subliūško kaip prakiuręs futbolo kamuolys.

Kasparas pačiupo šlapią plausto virvagalį ir kiek tik jėgos leido patempė į sausumos ruožą.

Maža kas atsitinka – atoslūgiai, potvyniai. Laikykit, tik nepasiduok sumaišties bangoms!

Kasparas padvejojo minutę, patarimo sulaukti iš šalies – nėra. Aplink nykiai tuščia, be žuvėdrų nesurasi artimesnio pašnekovo.

Net nuosavų rankų nežinojo kur dėti. Švarko kišenės atrodė nebesaugios. Taip knietėjo pačiupinėti plauste esančius daiktus.

Juodulio galūnės sukosi šimto aštuoniasdešimt laipsnių kampų ir mėtė juodo rašalo purslus ant smėlyno. Kurie ištiškę, tuoj sutraukdavo kūgio formos piramidės. Taip siūbuojančias ant lakaus smėlio pagrindo, kad, rodos, tuoj tuoj nugrius.

Tuo visai nesididžiuodamas, juodulys žvelgė į savo kariauną, iškilusią lygioje vietoje. Jis visai nesirūpino savo pribloškiančia išvaizda.

– Išvaizda yra antraeilis dalykas, – suniurzgėjo juodulys. – Nemeluosiu sau ir kitiems, labai svarbu sugriebus laikyti ne laikrodžio rodyklės, o sulaikyti laiką.

Kasparas delsė, visai nežiūrėjo į plaustą, kad neišsigastų ir neužvaldytų pašalinės mintys.
– Saugumas pirmoje vietoje, – kartojo sau berniukas.

Kuo rimčiausiu veidu Kasparas atsargiai paėmė juodulio ištiestas rodykles ir griebėsi kito nusiramino plano – primontuoti laikrodžio rodykles.

O kur laikrodis? Kur yra?

Gal sudaužytas šipuliais, gal paliktas stalčiuje dvigubu dugnu?

Nelabai ką išpeši iš šito murmančio po nosimi juodulio, beveik slaptojo mago. Tuo labiau jo kalba savita, neaprašyta jokiame žodyne.

Kasparas vartė rankose rodykles, peržiūrėjo vyniojamąjį popierių ir pastebėjo prikibusį sulankstytą baltą lapuką. Jame brūkštelta lyg tarp kitko – laikrodis yra juvelyrinėje parduotuvėje.

Sekmadienio vakaras.

Berniukas nuskubėjo prie laukinių parduotuvės durų. Garsiai ir nekantriai pabeldė krumpliais.

Pagaliau iš lėto atpėdino sargas Marčelis. Susierzinęs paklausė apie futbolo varžybas, žinoma, toks familiarus elgesys tikrai ne laiku ir ne vietoje. Deja, Marčeliui pasirodyti šauniu džentelmenu šimtą kartų įspūdingiau nei snaudulio apimtam, sandėlyje knarkti ilgai ir nuobodžiai.

– Raskime kuo greičiau laikrodį, tikslintį tik savo reikmėms ir išbalansavusį didžiąją pasaulio tvarką, – paprašė Kasparas.

Apžvelgė gėlėtais tapetais išklijuotas parduotuvės sienas.

Šimtai sieninių, stalinių ir rankinių laikrodžių tikslėjo monotoniškai bei raminančiai. Turbūt dėl neskubėjimo, nes neturėjo kur skubėti.

Sargas Marčelis juos mylėjo savotiškai, kaip tėvas myli vaikus. Saugojo juos, pasakojo apie orų permainas, pinigų stygių, vakar atvėsusią vienišiaus vakarienę.

Iškankinti košmariškų sapnų, laikrodžiai nubusdavo naktimis su pagreitėjusiu dantytų ratukų sukimusi.

Tik pašaliniam žmogui gali atrodyti, kad tikslėjimas susilieja į vientisą melodiją. O iš tikro ten plaka alkana visatos širdis.

– Ot, užuomarša! – Panaršęs atmintyje, sargas džiugiai spragtelė ore abiem nykščiais. – Pajacai yra vienintelė, nepajudinta dekoracija, remontuojant parduotuvę.

Du pajacai plaštakom prilaikė žandus, kad juokiantis šie neįplyštų.

Seniai tai nutiko, gastroluojanti aktorių trupė atrėmė keraminius pajacus į sieną ir išskubėjo.

– Netrukus grįžime, – užtikrino keliautojai ir užtruko kelyje ilgus dešimtmečius.

Kas sutinka svečius išskėstomis rankomis, tas juos išlydi žiūrėdamas filosofiškai.

Sargas Marčelis atitraukė keramines figūras nuo sienos. Šviesos pluoštas nedrąsiai užgriebė jų tamsiąją pusę.

O ten patikimai be paliovos sukosi dantytų ratukai, aukso guoliai žvilgėjo, lyg vakar darbščių meistro rankų nukalti.

Iš niekur staiga atlėkęs vėjo šuoras išdžiovino aprasojusius vitrinų stiklus.

Pajacai nuo galvos nukėlė raudonas fetrines skrybėles pasisveikinimui ir nerangiai nusilenkė. Neprilaikomas šilkinis apsiaustas nuo pajacų pečių nusliuogė žemyn, atidengdamas baltutėlį laikrodžio ciferblatą, apmirusį sriegį, lyg vaiduoklius parimusius ant lazdelių romėniškus skaitmenis.

– Atradome slėptuvę, – pranešė atradėjo jausmo apimtas amžinasis sargas Marčelis.

Prisukęs rodykles prie sriegio, Kasparas pareiškė:

– Tobula!

Laikrodžio paslėpto nuošaliame, netgi žemėlapyje nepažymėtame miestelyje, rodyklės pajudėjo sekundžių tikslumu.

Miestelis atgijo.

Gyventojai atitraukė tamsias užuolaidas nuo langų. Kaimynai norėjo būti draugiški, stebėjosi ir žėrė komplimentus vieni kitiems:

– Kaip tave seniai mačiau!

– Nesikeiti!

– Tiesiog jaunėji!

Pakrantėje ligi pat debesų pakilo pilkų dulkių stulpas. Purios juodų plaukų sruogos glotniai dengė juodulio kūną. Jis apžvelgė smėlyne išrikiuotą savo kariuomenę ir sugageno burtažodį:

– To-bu-la!

Šimtai smėlio piramidžių tiesiog iro akyse. Formavosi sparnai, pailgas kūnas, oranžinėmis petnešomis padabintas, lyg priderintomis prie metų sezono. Vietoje nenustygo keturios plaukuotos kojos. Kurios atsispyrė skrydžiui.

Tiesiai lyg pridėjus liniuotę ir užbraukus liniją, kamanės prazvimbė virš juodulio galvos.

Net nepažvelgusios į savo generolą.

Kasparas nustūmė plaustą į vandenį. Ir juodulys išplaukė į mažą akmeninę salelę toliau stebėti pasaulio tvarkos. Jis pasiruošęs į pagalbą atskubėti upėmis, vandenynais, sapnais ir debesimis.